

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Ύμηπτου 47-51, 161 21 Καισαριανή. Τηλ. 01-7224123 FAX 01-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Ἀριθμ. Πρωτ. Φ. 1/3/990

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 25ῃ Νοεμβρίου 2009

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 96η

Πρὸς τοὺς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καὶ Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους,
τοὺς Ἱεροκέρυκες καὶ τοὺς Ἐφημερίους,
τοὺς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,
χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

ιανύουμε τὴν περίοδον τῆς πνευματικῆς προετοιμασίας μας διὰ νὰ ἐορτάσωμεν τὶς ἐορτὲς τῆς Ἐπιφανείας τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ζῶντος Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ τῆς εἰσόδου Του εἰς τὴν ἱστορίαν.

Διὰ νὰ προετοιμασθῶμεν, «ἵνα ἐορτάσωμεν ὡς δοκεῖ τῷ Πνεύματι»¹ καὶ νὰ μυσταγωγήσωμεν τοὺς πιστοὺς εἰς τὰ ἐνδότερα καὶ τὰ βαθύτερα καὶ τὰ ὑψηλότερα νοήματα, θὰ ἐπισημάνωμεν ἐν συντομίᾳ τὶς σχετικὲς θεολογικὰς διδασκαλίας, οἱ ὁποῖες νοηματοδοτοῦν τὶς ἐορτὲς καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ θεία λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας.

1. «Τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον»

Ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει καὶ πανηγυρίζει τὸ «μεγάλον μυστήριον τῆς εὐσέβειας· ὁ Θεὸς ἐφανερώθη ἐνσαρκωμένος, τὸ Πνεῦμα ἀπέδειξε ποίος ἦταν, ἐφάνη εἰς Ἀγγέ-

1. Ἁγίου Γρηγορίου Θεολόγου: Λόγος ΜΑ' «Εἰς τὴν Πεντηκοστήν» Ε.Π.Ε. τ. 5ος σελ. 115.

λους, ἐκηρύχθη εἰς τὰ ἔθνη, ἔγινε ἀποδεκτὸς μὲ πίστιν εἰς τὸν κόσμον, ἀνελήφθη μὲ δόξαν»².

Ὅλες οἱ ἑορτὲς τῆς Ἐκκλησίας μας, τῶν γεγονότων τῆς ἐπιγείου ζωῆς καὶ τῆς κατὰ σάρκα οἰκονομίας τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, συγκροτοῦν τὴν μίαν κορυφαίαν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν. Εἰς αὐτὲς ἡ Ἐκκλησία συγκαλεῖ «μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος»³ τοὺς πιστοὺς νὰ δοξάσουν τὸν Λυτρωτὴ καὶ Σωτῆρα τους, ὅτι «ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν»⁴. Ἐκ τούτου συνάγεται ὁ ἐκκλησιαστικὸς χαρακτῆρας τῶν ἑορτῶν, ἡ χριστολογικὴ, ἀνθρωπολογικὴ καὶ σωτηριολογικὴ σημασία τους.

Αὐτὸ τὸ νόημα δίδει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὶς ἑορτὲς καὶ εἰς τὴν λατρεία της. Οἱ ἱερὲς Ἀκολουθίες, οἱ ὕμνοι, τὰ ἀναγνώσματα, τὸ κήρυγμα περιστρέφονται γύρω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἄξονες.

2. «Οἰκονομικὴ Θεολογία»

Οἱ ἑορτὲς τῆς Ἐκκλησίας στηρίζονται εἰς τὴν λεγομένην «Οἰκονομικὴν Θεολογίαν», ἡ ὁποία πραγματεύεται τὴν «Οἰκονομίαν», δηλαδὴ τὴν φροντίδα τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν προαιώνιαν βουλήν (ἀπόφασιν) καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἀπὸ ἄφατον ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν σώσῃ τὸν πεσόντα ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον μὲ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ὁλοκληρὸν τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον Του.

Κατὰ τὸν Μέγα Βασίλειον «Τὸ σωτηριῶδες διὰ τὸν ἄνθρωπο σχέδιον τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος μας εἶναι ἀνάκλησις ἀπὸ τὴν ἔκπτωσιν καὶ ἐπάνοδος εἰς τὴν πρὸς Θεὸν ἐγγύτητα ἀπὸ τὴν ἀποξένωσιν, ἡ ὁποία ἐπροξενήθη λόγω τῆς παρακοῆς»⁵.

Διὰ τὴν ἀνάκλησιν ἐκ τῆς ἐκπτώσεως καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἁμαρτήσαντος καὶ πεσόντος ἀνθρωπίνου γένους καὶ τὴν ἀποκατάστασιν καὶ τὴν διαλλαγὴν καὶ οἰκείωσιν του μὲ τὸν Θεὸν ἐξαπέστειλεν ὁ Πανάγαθος Θεὸς καὶ Πατέρας ἀπὸ ἀγάπης καὶ μόνον τὸν μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον Του εἰς τὸν κόσμον, ὥστε δ' Αὐτοῦ «νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ ἐξουσία τῆς ἁμαρτίας, διὰ νὰ γκρεμισθῇ τὸ προπύργιον τοῦ διαβόλου, διὰ νὰ κοποῦν τὰ νεῦρα τοῦ θανάτου, διὰ νὰ ἀνοιχθοῦν εἰς ἐμᾶς οἱ πύλες τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ ἐξαφανισθῇ ἡ κατάρρα, διὰ νὰ λυθῇ ἡ προηγούμενη καταδίκη»⁶.

2. «Μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16).

3. Παροιμιῶν θ' 3

4 Ἀποκαλύψεως ιθ' 1.

5. «Ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν περὶ τὸν ἄνθρωπον οἰκονομία ἀνάκλησις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἐκπτώσεως καὶ ἐπάνοδος εἰς οἰκείωσιν Θεοῦ ἀπὸ τῆς διὰ τὴν παρακοὴν γενομένης ἀλλοτριώσεως» («περὶ Ἀγίου Πνεύματος» Migne P. G. 32, 128).

6. «Τῆς ἁμαρτίας ἡ τυραννὶς ἀναιρεθῇ, ἵνα καθαιρεθῇ τοῦ διαβόλου ἡ ἀκρόπολις, ἵνα τμηθῇ τοῦ θανάτου τὰ νεῦρα, ἵνα ἀνοιγῶσιν ἡμῖν αἱ τοῦ οὐρανοῦ πύλαι, ἵνα ἀφανισθῇ ἡ ἀρά, ἵνα ἡ προτέρα καταδίκη λυθῇ» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Ὁμιλία πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας Migne P. G. 52, 498).

Δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ὁ ἀποσταλεὶς Λυτρωτὴς κλίνας οὐρανούς, ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, κατήλθεν εἰς τὴν γῆν καὶ ὑπάρχων Θεὸς τέλειος «ἐφανερώθη ἐν σαρκί» καὶ ἔγινε τέλειος ἄνθρωπος, ἀφοῦ προσέλαβε πλήρη καὶ τελεία ἀνθρωπίνην φύσιν ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ οὕτως «μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων χρηματίζει ὁ μόνος Φιλάνθρωπος»⁷.

Μὲ τὸ μυστήριον τῆς σαρκώσεως ὁ Θεὸς εἰσῆλθεν ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος· ὁ αἰώνιος καὶ ἄχρονος ἔγινε ἐντὸς χρόνου «διὰ νὰ ἀνακαινίσαι τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἔγινε δευτέρα ἀρχή, μετὰ ἀπὸ ἐκείνην τὴν πρώτην»⁸

Ὅπως ὁ πρῶτος Ἀδὰμ παρέσυρεν ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον, γενόμενος αἷτιος καὶ δημιουργὸς τῆς καθολικῆς ἁμαρτωλότητος σύμπαντος τοῦ ἀνθρώπινου γένους, δυνάμει τῆς ἐνότητος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, οὕτως καὶ ὁ σαρκωθείς Λόγος, ὡς ὁ δεύτερος Ἀδὰμ, ἀφοῦ ἀνέλαβε καὶ ἥνωσε μὲ τὴν θεϊαν φύσιν ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην, τὴν ἐθεράπευσεν, τὴν ἀνέπλασεν, τὴν ἁγίασεν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσεν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὴν φθορὰν καὶ τὸν θάνατον, γενόμενος «αἷτιος σωτηρίας αἰωνίου»^{8α} κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀποστόλου Παύλου :

«Συμφιλιωθήκαμε ὅλοι μὲ τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅπως δὲ ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθε στὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸ πρόσωπον ἑνὸς ἀνθρώπου καὶ ἐξ αἰτίας τῆς εἰσῆλθεν ἐπίσης ὁ θάνατος, τοιουτοτρόπως ὁ θάνατος (μετὰ τὴν εἴσοδόν του προχωρώντας) πέρασε καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ ὅλοι ἡμάρτησαν. Ἡ ἁμαρτία βεβαίως ὑπῆρχε εἰς τὸν κόσμον ἕως νὰ δοθῇ ὁ νόμος, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία δὲν λογαριάζεται, ὅταν δὲν ὑπάρχει νόμος. Ἐν τούτοις ὁ θάνατος ἐβασίλευσε ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ μέχρι τὸ Μωϋσῆ καὶ σὲ αὐτοὺς, ποὺ δὲν ἡμάρτησαν μὲ τὴ μορφὴν τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδὰμ, ὁ ὁποῖος ἦταν τύπος τοῦ μέλλοντος Ἀδὰμ (τοῦ γενάρχου νέου κόσμου, τοῦ Χριστοῦ). Ἀλλὰ δὲν ἔχει τόση βαρύτητα ἡ ἁμαρτία (τοῦ Ἀδὰμ) ὅση ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ. Διότι, ἐὰν ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἀπέθαναν οἱ πολλοί, πολὺ περισσότερον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ σὲ χάρι τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπλημμύρισε τοὺς πολλούς. Ἐπίσης, δὲν συμβαίνει μὲ τὴν (θεία) δωρεά, ὅπως μὲ τὸν ἕνα, ποὺ ἡμάρτησε. Διότι ἡ μὲν ἀπόφασις ἦταν καταδικαστικὴ διὰ ἕνα ἐνῶ ἡ χαριστικὴ προᾶξις εἶναι ἀθωωτικὴ διὰ πολλὰ ἁμαρτήματα. Ἄν δὲ ἐξ αἰτίας τοῦ ἁμαρτήματος τοῦ ἑνὸς ὁ θάνατος ἐβασίλευσε ἐξ αἰτίας τοῦ ἑνός, πολὺ περισσότερον ἐκείνοι, ποὺ λαμβάνουν τὸν ἄφθονον πλοῦτον τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαίωσεως, θὰ βασιλεύσουν μὲ ζωὴ ἐξ αἰτίας τοῦ ἑνός, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα δέ, ὅπως τὸ ἀποτέλεσμα ἑνὸς ἁμαρτήματος ἦταν καταδίκη

7. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ: «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως» (Migne P. G. 94, 984).

8. «Ἵνα τὸ ἀνθρώπινον ἀνακεφαλαιώσῃται γένος, ἀπαρχὴ πάντων δευτέρα, μετὰ τὴν πρώτην ἐκείνην» (Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας: Κατὰ τὴν Νεστορίου δυσφημίαν Migne P. G. 76,17).

8α. Πρὸς Ἑβραίους ε' 9.

διὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἔτσι καὶ τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀθωωτικῆς πράξεως εἶναι δικαίωσις, ποὺ φέρνει ζωὴ, διὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διότι, ὅπως ἐξ αἰτίας τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου οἱ πολλοὶ ἔγιναν ἁμαρτωλοί, τοιοῦτοτρόπως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς οἱ πολλοὶ θὰ δικαιωθοῦν. Ὁ νόμος εἰσῆλθε προσωρινῶς, διὰ νὰ πλεονάσῃ ἡ ἁμαρτία. Ἀλλὰ ὅπου ἐπλεόνασε ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερίσσευσε ἡ χάρις, ὥστε, ὅπως ἐβασίλευσε ἡ ἁμαρτία διὰ τοῦ θανάτου, ἔτσι καὶ ἡ χάρις νὰ βασιλεύσῃ διὰ τῆς δικαιοσύνης διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ αἰῶνος ζωὴ διὰ τῆς μεσιτείας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας»⁹.

Κατὰ τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον ὁ μόνος ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνεδύθη μὲ τὴν βούλησίν τοῦ Θεοῦ Πατέρα τὴν τρεπτὴν καὶ κτιστὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἡ ὁποία ἐνεκρώθη ἔνεκα τῆς παραβάσεως, διὰ νὰ τὴν ζωοποιήσῃ, νὰ τὴν ἀνακτίσῃ καὶ νὰ τὴν ἀνακαινήσῃ μὲ τὸ αἷμα Του καὶ «ὡς δημιουργὸς ἀνακαινίσας ἐν ἑαυτῷ θεοποιήσῃ»¹⁰, τοὺς δὲ θνητοὺς ἀνθρώπους «ἀθανάτους κατασκευάσῃ καὶ εἰς αἰώνιον βασιλείαν οὐρανῶν εἰσαγάγῃ»¹⁰.

Τὸ σχέδιον τῆς διὰ τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας μας «εἶχεν προετοιμασθῇ καὶ πρὶν ἀκόμη δημιουργηθῶμεν ἡμεῖς, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ κόσμου... Ὅταν λοιπὸν μᾶς ἔκτισε διὰ τοῦ Λόγου Του, καὶ ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὰ ἰδικὰ μας περισσότερον ἀπὸ ὅσον ἡμεῖς... προετοιμάζει τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας μας διὰ τοῦ ἰδίου Λόγου, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ μᾶς ἐδημιούργησε. Τοῦτο τὸ κάνει ὁ Θεὸς διὰ νὰ μὴ παραμείνωμεν τελείως νεκροί, ἀκόμη καὶ ἂν παραπλανηθῶμεν ἀπὸ τὸν ὄφιν καὶ ἐκπέσωμεν, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ ἔχωμεν εἰς τὸν Λόγον τὴν προετοιμασμένην δι' ἡμᾶς λύτρωσιν καὶ σωτηρίαν, νὰ ἀναστηθῶμεν πάλιν καὶ νὰ παραμείνωμεν ἀθάνατοι»¹¹.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδηλωθείσης σωτηριώδους ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἀπολύ-

9. Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον· ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεῖσθην ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερίσσευσεν ἡ χάρις, ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (πρὸς Ρωμαίους ε' 12-21).

10. Κατὰ Ἀρειανῶν Β' Migne P. G. 26, 285.

11. «Προητοίμαστο δὲ αὕτη καὶ πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ καταβολῆς τοῦ κόσμου... Κτίζων τοίνυν ἡμᾶς διὰ τοῦ ἰδίου Λόγου ὁ τῶν ὅλων Θεὸς καὶ εἰδὼς τὰ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμᾶς... προετοιμάζει τὴν περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομίαν, ἵνα κἂν ἀπατηθέντες παρὰ τοῦ ὄφους ἐκπέσωμε, μὴ τέλεον ἀπομείνημεν νεκροί, ἀλλ' ἔχοντες ἐν τῷ Λόγῳ τὴν προητοιμασμένην ἡμῖν λύτρωσιν τε καὶ σωτηρίαν πάλιν ἀναστάντες ἀθάνατοι διαμείνωμεν» (Μεγάλου Ἀθανασίου: Κατὰ Ἀρειανῶν Β' Migne P. G. 26, 305).

τρωσίς μας ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου καὶ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ «ἐμεῖς ἠξεύρομεν ὅτι ἔχομεν μεταβῆ ἀπὸ τὸν πνευματικὸν θάνατον εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν»¹² «καταστήσας μὲ τὸν θανατὸν τοῦ ἀνίσχυρον ἐκείνον, ποὺ εἶχε τὴν δύναμιν καὶ τὸ κράτος τοῦ θανάτου, δηλαδή τὸν διάβολον»¹³, καὶ ὅτι μᾶς μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ «διότι διὰ τῆς σχέσεώς μας μὲ αὐτὸν ἔχομεν κτῆμα μας τὴν ἀπελευθέρωσιν, τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν»¹⁴.

Οὕτως μὲ τὸ μυστήριον τῆς οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον «καὶ ἀπὸ τὴν κόλασιν ἀπηλλάχθημεν καὶ κάθε κακία ἀπεμακρύνθημεν καὶ ἀναγεννήθημεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀνέστημεν ἀφοῦ ἐτάφη ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος, καὶ ἀπελυτρώθημεν καὶ ἐδικαιώθημεν καὶ εἰς τὴν υἰοθεσίαν ὠδηγήθημεν καὶ ἡγιασθημεν, καὶ ἀδελφοὶ ἐγίναμε τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ συγκληρονόμοι αὐτοῦ ἐγίναμε, καὶ ἠνώθημεν μαζί Του εἰς ἓνα σῶμα, καὶ εἰς τὸ σῶμα Αὐτοῦ ἀνήκομεν καὶ ὅπως τὸ σῶμα εἶναι ἠνωμένον μὲ τὴν κεφαλὴν, οὕτως ἠνώθημεν καὶ ἐμεῖς μαζί Του»¹⁵.

Ἀνεπτύξαμεν δια βραχέων λόγων τὴν «Οἰκονομικὴν Θεολογίαν», ἡ ὁποία καθορίζει τὸ νόημα τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων, πρὸς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας κατὰ τὸν ὕμνον:

«Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι. Τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλνται, ἡ φλογίνη ρομφαία τὰ νῶτα δίδωσι, καὶ τὰ Χερουβὶμ παραχωρεῖ, τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς· κἀγὼ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς μεταλαμβάνω, οὗ προεξεβλήθην διὰ τῆς παρακοῆς. Ἡ γὰρ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ Πατρὸς, ὁ χαρακτήρ τῆς ἀϊδιότητος αὐτοῦ, μορφὴν δούλου λαμβάνει, ἐξ ἀπειρογάμου Μητρὸς προελθὼν, οὗ τροπὴν ὑπομείνας· ὁ γὰρ ἦν διέμεινε, Θεὸς ὢν ἀληθινός· καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέλαβεν, ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρωπίαν· αὐτῷ βοήσωμεν· Ὁ τεχθεὶς ἐκ Παρθένου Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς»^{15α}.

3. Οἱ Δεσποτικὲς ἐορτὲς τῆς περιόδου

Ἀναλυτικῶς περὶ τῶν ἐορτῶν τῆς θείας Ἐπιφανείας διαλαμβάνει ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν τοῦ Α΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου (2006) «Τὸ Χριστιανικὸν Ἑορτολόγιον» εἰς τὶς εἰσηγήσεις:

12. «Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰωάννου Α΄ γ΄ 14).

13. «Ἴνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου» (πρὸς Ἑβραίους β΄ 14).

14. «Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν» (πρὸς Κολοσσαεῖς α΄ 14).

15. «Καὶ κολάσεως ἀπηλλάγημεν καὶ κακίαν ἀπεδοσάμεθα πᾶσαν καὶ ἀναγεννήθημεν ἄνωθεν καὶ ἀνέστημεν, τοῦ παλαιοῦ ταφέντος ἀνθρώπου, καὶ ἐπελυτρώθημεν καὶ ἡγιασθημεν καὶ εἰς υἰοθεσίαν ἦχθημεν καὶ ἐδικαιώθημεν καὶ ἐγενόμεθα ἀδελφοὶ τοῦ Μονογενοῦς καὶ συγκληρονόμοι καὶ σύσσωμοι αὐτοῦ κατέστημεν καὶ εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ τελούμεν καὶ ὥσπερ σῶμα κεφαλῇ οὕτως ἠνώμεθα (Ἰωάννου Χρυσοστόμου: Εἰς τὴν Ὁμιλίαν 10η «πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολήν» Migne P. G 60, 476/7).

15α. «Στιχηρὸν Ἰδιόμελον τοῦ Ἑσπερινοῦ τῶν Χριστουγέννων.

α'. Τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νικολάου Ἰωαννίδη, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: «Ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων - Θεοφανείων σελ. 129-185.

β'. Τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Στεφάνου Ἀλεξοπούλου, Λέκτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: «Οἱ ἑορτὲς τῆς Περιτομῆς καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου» σελ. 499-532.

Εἰς τὴν συνέχειαν παραθέτομεν μερικὲς πρακτικὲς συμβουλὲς διὰ τὴν ὁργάνωσιν τῆς διακονίας μας αὐτὴν τὴν περίοδον.

Μέρος Β''

1. «Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»¹⁶

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μεταξὺ τῶν ἄλλων παρακαταθηκῶν, τίς ὁποῖες μᾶς κατέλιπε μέσῳ τῶν ἐπιστολῶν του διετύπωσε καὶ τὸν κανόνα ποὺ διέπει τὴν θεϊαν λατρείαν. Οἱ ἱερὲς Ἀκολουθίαι καὶ τὰ πάντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τελοῦνται «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν».

Οἱ δύο αὐτὲς προϋποθέσεις σημαίνουν, ὅτι τὰ πάντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τελοῦνται μετὰ κοσμιότητος, μετ' εὐπρεπείας καὶ μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης τάξεως, ὅπως ὀρίζουν τὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ εὐλάβεια καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ διάθεσις ἀνταποκρίσεως τῶν ποιμένων εἰς τίς ἀνάγκαις τῶν πιστῶν.

α'. **Νὰ τελῇτε** ἄψογα τὴν θεϊαν λατρείαν, ὅπως προδιαγράφεται εἰς τίς σχετικὲς διατάξεις τοῦ *Τυπικοῦ*. Ἐψογα σημαίνει, ἡ θεία λατρεία νὰ τελῇται διὰ νὰ προσευχηθοῦν οἱ πιστοί, νὰ κατανυγοῦν καὶ νὰ συναντηθοῦν μετὰ τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν Πατέρα. Ἐψογα σημαίνει, ἡ θεία λατρεία νὰ τελῇται μετὰ ὑπευθυνότητα χωρὶς προχειρότητες καὶ ἀταξίες. Ἐψογα σημαίνει, ὅτι ὅλοι οἱ συντελεστὲς τῆς θείας λατρείας ὑπηρετοῦν τὸν ἴδιο σκοπὸ τῆς τελουμένης θείας λατρείας χωρὶς ματαιοδοξία, ἀλλὰ μετὰ ταπεινοφροσύνη κατὰ τὴν ἀποστολικὴν προτροπὴν «νὰ ἐπιδιώκετε τὰ ἀγαθὰ ποὺ βρίσκονται στὸν οὐρανόν, ἐκεῖ ποὺ κάθεται ὁ Χριστὸς στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ· οἱ σκέψεις σας νὰ εἶναι στραμμέναι πρὸς αὐτά»¹⁷ καὶ συνεργάζονται μετὰ φόβον Θεοῦ.

Διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν πιστῶν θὰ ἐκδώσωμεν *Εἰδικὸν Πολύπτυχον Πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν*, τὸ ὁποῖον θὰ διανεμηθῇ ἀπὸ τὸ παγκάρι δωρεάν καὶ θὰ τὸ τηρήσετε ἐπακριβῶς.

Σημειοῦμεν ἐπεξηγηματικῶς τὸν λόγον ἕνεκα τοῦ ὁποίου ὠρίσθη ἡ θεία Λει-

16. Πρὸς Κορινθίους Α' ιδ' 40.

17. «Τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος, τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Πρὸς Κολασσαεῖς γ' 1-2).

τουργία τῶν Χριστουγέννων νὰ τελεῖται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας ἀποσκοποῦσα εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ἡλίου ὡς Θεοῦ εἰσήγαγεν τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων διὰ νὰ λατρεύεται ὁ νοητὸς ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, δηλαδή ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος προὔπηρχε τῆς δημιουργίας τοῦ ἡλίου. Ὁ κτιστὸς ἥλιος εἶναι δημιούργημα τοῦ Ἀκτίστου ἥλιου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε προαιωνίως. Δι' αὐτὸ ἡ θεία Λειτουργία τελεῖται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ κτιστοῦ ἡλίου.

Ἐνῶ διασώζομεν τὴν βαθυτάτη ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ τὴν προαιώνιον ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ Λόγου, συγκαταβαίνομε καὶ εἰς τὴν ἀδυναμίαν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦν νὰ προσέλθουν «σκοτίας ἔτι οὕσης» εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τελοῦντες τὴν δευτέραν θείαν Λειτουργίαν.

β'. Νὰ διδάξετε ὅλους τοὺς συνεργάτες εἰς τὴν ἐνορίαν «*πῶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται κανεὶς στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ στῦλος καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας*»¹⁸

✪ Πρῶτοι συνεργάτες οἱ ἱεροψάλτες εἰς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συστήσετε νὰ τηροῦν τὶς διατάξεις τοῦ *Τυπικοῦ*, νὰ μὴ αὐθαιρετοῦν, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀναλόγιο γιὰ νὰ προβληθοῦν, ἀλλὰ μὲ ταπείνωσιν καὶ συναίσθησιν τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιτελοῦν τὴν διακονίαν τους διὰ νὰ «*λατρεύουν τὸν Θεὸν μὲ τρόπον εὐάρεστον, μὲ σεβασμὸν καὶ μὲ εὐλάβειαν*»¹⁹.

Οἱ ἀκολουθίες τῶν ἑορτῶν περιλαμβάνουν ὕμνους καὶ ἀναγνώσματα, ποὺ εἰς τὸ καθένα περιέχεται μία διδασκαλία διὰ τὸ ἑορταζόμενον πρόσωπον καὶ γεγονός.

Δι' αὐτὸ πρέπει εἴτε νὰ ψάλλωνται εἴτε νὰ ἀναγινώσκωνται μετὰ προσοχῆς καὶ νὰ ἀποδίδεται τὸ νόημά τους.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἀναγνωσμάτων ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὸ «*μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον*»²⁰ εἶναι ἓνα ὥραϊον καὶ ἐποικοδομητικὸν θέμα, τὸ ὁποῖον συνιστῶμεν νὰ παρουσιάσετε εἰς διαλέξεις καὶ κατηχητικὰς ὁμιλίαις σας διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν τῶν πιστῶν.

✪ Ἐπόμενοι συνεργάτες οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι. Καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐκπαιδευθοῦν διὰ τὰ καθήκοντά τους, ποὺ εἶναι οὐσιαστικὰ καὶ συντελοῦν εἰς τὴν εὐρρυθμὸν τέλεσιν τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Ὅφείλετε νὰ τοὺς ἐνημερώσετε δι' ὅλα τὰ θέματα καὶ ἐκεῖνοι μὲ ὑπακοήν, καλὴν διάθεσιν, προθυμίαν καὶ σεβασμὸν νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους.

Οἱ Ἐπίτροποι ἐπιβάλλουν τὴν τάξιν εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν. Διευκολύνουν τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν Ναόν. Διευθετοῦν τὰ ζητήματα χωρὶς νὰ θορυβοῦν. Ἐξηγοῦν μὲ

18. «*Πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας*» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 15).

19. «*Λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας*» (Πρβλ. πρὸς Ἑβραίους ιβ' 28).

20. Πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16.

εὐγένειαν. Ἐπιλαμβάνονται ὅλων τῶν θεμάτων, ὥστε οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι νὰ ἐπιτελοῦν ἀπερίσπατοι τὰ καθήκοντά τους εἰς τὴν σύναξιν τῶν πιστῶν.

Ἡ πρόληψις τῶν θορύβων καὶ ἀταξιῶν ποὺ ἐκταράσσουν τοὺς προσευχομένους εἶναι ἀποκλειστικὸν καθήκον τους.

Ἰδιαιτέρως ἐφιστᾶται ἡ προσοχή σας διὰ νὰ λάβετε τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νὰ μὴ προκαλῆται θόρυβος ἀπὸ πιεστικούς κατὰ τὴν μετάδοσιν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ἐπίσης ὀφείλετε νὰ ἐπιβάλλετε τάξιν καὶ εἰς τὸ Ἱερὸν Βῆμα. Αὐτὸς ὁ θόρυβος εἶναι κατὰ πάντα ἀδικαιολόγητος καὶ σκανδαλίζει τοὺς πιστοὺς.

★ Πέραν αὐτῶν καὶ οἱ λοιποὶ συνεργάτες τῆς Ἑνορίας πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν διὰ τὰ καθήκοντά τους, ὥστε εἰ δυνατόν, οὐδὲν ἀπρόοπτον καὶ ἀπρογραμματιστον νὰ σᾶς ἐκθέσῃ.

Δὲν ἀγνοεῖτε ἀσφαλῶς, ὅτι αὐτὲς τὶς ἡμέρες θὰ προσέλθουν εἰς τὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ ἐνορίτες, οἱ ποῖοι ἐκκλησιάζονται μία ἢ δύο φορές κατ' ἔτος. Αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν. Πρέπει κάποιος νὰ τοὺς ὑποδείξῃ τὰ δέοντα διὰ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν καὶ νὰ μὴ σᾶς στενοχωρήσουν.

γ'. Μετὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν συνεργατῶν ἐπιβάλλεται **νὰ φροντίσετε τὴν καθαριότητα καὶ εὐπρέπειαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ**. Οὔτε ὑπερβολές οὔτε ἀδιαφορία πρέπει νὰ ἐπιδεικνύωνται.

Εἰς παλαιότερες Ἐγκυκλίους μας ἔχωμεν ἐπιστήσει τὴν προσοχὴν ὅλων, ὥστε οἱ πολυέλαιοι, τὰ καλύμματα, τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς θείας λατρείας νὰ εἶναι καθαρά.

Εἰς τὴν ἐνότητα αὐτὴν συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ συντονισμός, ἡ σωστὴ ρύθμισις καὶ καλὴ χρῆσις τῶν μικροφωνικῶν ἐγκαταστάσεων. Διὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπενθυμίζομεν τὰ ὑπ' ἀριθμὸν Φ.1/4/591/8.7.2003 καὶ Φ.1/4/872/4.9.2008 Ἐγκύκλια Σημειώματά μας.

2. «Ἡ θεία δύναμις Του μᾶς ἐδώρισε ὅλα ὅσα μᾶς χρειάζονται διὰ τὴν ζωὴν μας καὶ διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν βαθιὰ γνῶσιν Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος μᾶς ἐκάλεσε μὲ τὴν δόξαν Του καὶ τὰ θαυμαστά Του ἔργα. Ἔτσι μᾶς ἐδώρισε τὶς πιὸ πολύτιμες καὶ τὶς πιὸ μεγάλες ὑποσχέσεις, μὲ τὶς ὁποῖες θὰ γίνετε μέτοχοι τῆς θείας φύσεως, καὶ θὰ ἀποφύγετε τὴν φθορὰν ποὺ προκαλοῦν οἱ κοσμικὲς ἐπιθυμίες»²¹.

Ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος διδάσκει, ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ τέλειες καὶ θεῖες δωρεές, διὰ τὶς ὁποῖες ἐορτάζομεν τὰ Χριστουγεννα, μᾶς ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ νὰ γίνωμε συμμέτοχοι καὶ κοινωνοὶ τῆς θείας φύσεως.

Αὐτὸ πραγματοποιεῖται μὲ τὰ ἅγια Μυστήρια. Τὰ πάντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς αὐτὸ τὸν σκοπὸν συντελοῦν κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν «Δὲν εἴστε, λοιπόν, πιά ξένοι καὶ χωρὶς δικαιώματα, ἀλλὰ ἀνήκετε στὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, στὴν

21. «Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς» (Β' Πέτρου α' 3-4).

οικογένεια τοῦ Θεοῦ. Προστεθήκατε κι ἐσεῖς στοῦ οἰκοδόμημα πού ἔχει θεμέλιο τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς προφῆτες, κι ἀκρογωνιαίῳ λίθῳ αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸν Χριστό»²².

Διὰ τοῦτο ὑποχρεούμεθα νὰ προετοιμάσωμε τοὺς πιστοὺς καταλλήλως διὰ νὰ προσέλθουν εἴτε εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως εἴτε εἰς τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ὑπάρχουν κατάλληλα βοηθήματα πού μπορεῖτε νὰ τὰ συμβουλευθῆτε.

Ἰδιαίτερη μέριμνα νὰ ἐπιδείξετε διὰ τὸν ἐκκλησιασμὸν τῶν μαθητῶν. Εἶναι μιὰ ἀκόμη καλὴ εὐκαιρία καὶ δυνατότητα, ἥ ὁποία προσφέρεται διὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσωμεν ποιμαντικά.

Διὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν πιστῶν ἀξιοποιήσατε καὶ κάθε εὐκαιρία τῶν κατ' οἶκον ἐπισκέψεων πρὸς τέλεσιν Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἀκολουθιῶν. Μὴ περιορίζεσθε εἰς τὴν τέλεσιν τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας. Ἐπωφεληθεῖτε διὰ νὰ ὁμιλήσετε διὰ τὶς ἡμέρες, διὰ τὴν σημασίαν τους, προσφέρετε ἓνα ἐποικοδομητικὸν βιβλίον. Ἀναφερθεῖτε εἰς τὴν ἀνάγκην συμμετοχῆς εἰς τὰ ἀγιώτατα Μυστήρια.

Οἱ ἀνάγκες κατηχήσεως τῶν πιστῶν συνεχῶς αὐξάνονται καὶ ὀφείλομεν νὰ ἀγρυπνοῦμεν, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐδέχετο ὅτι «ἔχει αὐτὸ τὸ χρέος πρὸς ὅλους, πολιτισμένους καὶ ἀπολίτιστους, μορφωμένους καὶ ἀμόρφωτους»²³.

«Ἐὰν κηρύττω τὸ εὐαγγέλιον, αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ διὰ ἐμένα αἰτία καυχήσεως ἀλλὰ μοῦ ἐπιβάλλεται ὡς ἀνάγκη. Ἀλλοίμονόν μου ἂν δὲν κηρύττω τὸ εὐαγγέλιον!»²⁴.

«Εἶμαι ἐλεύθερος, χωρὶς ἐξάρτηση ἀπὸ κανέναν· καὶ ὅμως ἔκανα τὸν ἑαυτό μου σκλάβον ὅλων διὰ νὰ κερδίσω ὅσον τὸ δυνατόν πιὸ πολλούς. Ἀνάμεσα εἰς τοὺς Ἰουδαίους συμπεριφέρθηκα σὰν Ἰουδαῖος διὰ νὰ τοὺς κερδίσω διὰ τὸν Χριστόν· κι ἐνῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν εἶμαι πιά κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ νόμου, ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς πού εἶναι συμπεριφέρθηκα σὰν νὰ ἦμουν κι ἐγώ, διὰ νὰ τοὺς κερδίσω διὰ τὸν Χριστόν. Παρόμοια, ὅταν εὕρισκόμουν μὲ αὐτοὺς πού ἀγνοοῦν τὸ Μωσαϊκὸν νόμον, διὰ νὰ τοὺς κερδίσω ζοῦσα κι ἐγὼ σὰν ξένος πρὸς τὸ νόμο χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει πὼς δὲν ὑπακούω εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ εἶμαι δεμένος μὲ τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Μὲ ὅσους ἔχουν ἀδύνατη πίστι, ἔγινα τὸ ἴδιο διὰ νὰ κερδίσω τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὴν πίστιν. Διὰ τοὺς πάντες, ἔγινα τὰ πάντα, ἔτσι ὥστε μὲ κάθε τρόπον νὰ σώσω μερικούς»²⁵.

22. «Ἐὰν οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὅντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Πρὸς Ἐφεσίους β' 19-20).

23. «Ἐλλήσι τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί» (πρβλ. πρὸς Ρωμαίους α' 14).

24. «Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοι ἐστὶν ἂν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (πρὸς Κορινθίους Α' θ' 16).

25. «Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερ-

3. Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἑορτὴ πανσεβάσμιος, ἑορτὴ ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἑορτὲς μᾶς ἐνώνουν καὶ φανερώνουν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα μας.

Δι' αὐτὸ διοργανώνομεν τὴν φιланθρωπίαν τῆς Ἑνορίας, ὥστε νὰ προσφέρωμεν ἀγάπην, στοργήν, πρόνοιαν καὶ βοήθειαν εἰς ὅσους ἔχουν ἀνάγκην.

Ὁ «Ἑρανος τῆς Ἀγάπης» προορίζεται διὰ νὰ συγκεντρώσωμε χρήματα, διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Διὰ τὴν διακονίαν αὐτὴν ἔχομεν δώσει ὁδηγίες διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 83 (Φ1/3/1154) 13.11.2008 Ἐγκυκλίου μας καὶ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν Φ.1/4/1083 /29.10.2008 καὶ Φ. 1/4/1099/3.11.2008 Ἐγκυκλίων Σημειωμάτων μας.

Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὶς Ἑνορίες θὰ διανεμηθοῦν, ὅπως τὰ παρελθόντα ἔτη δέματα καὶ χρηματικὰ βοηθήματα.

Αὐτὸ τὸ καθήκον μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφων:

«Μὴ ξεχνᾶτε ἀκόμα νὰ κάνετε τὸ καλὸ καὶ νὰ μοιράζεσθε μὲ τοὺς ἄλλους ὅ,τι ἔχετε. Μὲ τέτοιες θυσίες εὐχαριστεῖται ὁ Θεός»²⁶.

4. Μὴ παραλήψετε νὰ εὐχηθῆτε εἰς τοὺς συνεργάτες καὶ εἰς ὅλα τὰ στελέχη τῆς ἑνορίας σας.

Συνημμένως ἀποστέλλομεν τὰ Μηνύματα διὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιὰν προκειμένου νὰ ἀναγνωστοῦν κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας Λειτουργίας τῆς 25ης Δεκεμβρίου 2009 καὶ 1ης Ἰανουαρίου 2010.

Ὑπενθυμίζομεν καὶ τὶς σχετικὲς Ἐγκυκλίους μας τῶν προηγουμένων ἐτῶν:

10 (Φ.1/3/764) 14.12.2000

19 (Φ.1/3/952) 10.12.2001

25 (Φ.1/3/1063) 29.11.2002

32 (Φ.1/3/1065) 19.11.2003

43 (Φ.1/3/1402) 1.12.2004

54 (Φ.1/3/1285) 21.11.2005

64 (Φ.1/3/1423) 16.11.2006

72 (Φ.1/3/1165) 20.11.2007

84 (Φ.1/3/1192) 18.11.2008

δῆσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος Θεῷ ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (πρὸς Κορινθίους Α' θ' 19-22).

26. «Τῆς δὲ εὐπορίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός» (Πρὸς Ἑβραίους ιγ' 16).

Ευχόμεθα ὁ Κύριος νὰ χάριση εἰς ὅλους πνεῦμα δυνάμεως, πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα φόβου Θεοῦ, πνεῦμα κατανύξεως καὶ ταπεινώσεως, πνεῦμα διακονίας, διὰ νὰ διακονήσωμεν τὸν λαὸν Του ὁδηγοῦντες αὐτὸν εἰς τὴν προσκύνησίν Του ἐπ' ἐλπίδι ὅτι «σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα»²⁷ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης δόξης τῆς ἐπιφανείας Αὐτοῦ.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο Καίσαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

27. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α' δ' 17.